

Kendelse

afsagt den 15. januar 2019

Sag nr. 2018-80-0172

[Klager] ved [Talsperson 1]

mod

Dagbladet Holstebro-Struer

[Klager] ved [Talsperson 1] har klaget til Pressenævnet over artiklen *"Ny flok ulvehvalpe set ved Ulfborg"*, som blev bragt på dagbladet-holstebro-struer.dk den 24. august 2018, idet de mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har klaget over, at der i artiklen blev bragt krænkende oplysninger, som var uden kildeangivelse, og som ikke blev efterprøvet i tilstrækkelig grad forud for offentliggørelsen.

[Klager] har også klaget over, at Dagbladet Holstebro-Struer har afvist at bringe et genmæle.

1 Sagsfremstilling

Dagbladet Holstebro-Struer bragte den 24. august 2018 artiklen *"Ny flok ulvehvalpe set ved Ulfborg"* i netavisen dagbladet-holstebro-struer.dk. Af artiklen fremgår blandt andet følgende:

"[...]

Sidste år fik ulveparret ved Ulfborg otte hvalpe - de første ulve født i Danmark i 200 år. Nu tyder alt på, at det samme ulvepar har fået ulveunger igen i år.

I hvert fald skrev gruppen [Klager] tirsdag på Facebook, at "To ulvehvalpe er blevet set her til morgen ved Ulfborg krydse en vej. Observation er gjort klokken 6.00".

For Peter Sunde, der er seniorforsker ved institut for Bioscience på Aarhus Universitet, er det ikke nogen overraskelse, hvis der er et nyt kuld ulvehvalpe.

- Et ulvepar får normalt hvalpe hvert år, hvis der er føde, og vi har forventet, at der er født et nyt kuld. Vi har dog ikke fået observationer endnu, men det tager vi stille og roligt. Det kan skyldes, at de opholder sig et andet sted i området, hvor der ikke er opsat vildtkameraer, siger Peter Sunde.

Gruppen [Klager] deler ikke observationer af ulve med Naturhistorisk Museum i Aarhus, som står for den nationale ulveovervågning, hvor oplysningerne samles på ulveatlas.dk.

[Talsperson 1] fra [Klager] siger til Jyllands-Posten, ulvehvalpene er set flere gange i år, men de opholder sig et andet sted end sidste år, og der er kun utydelige billeder af dem. Hidtil har gruppen holdt oplysningerne for sig selv.

"Vi ønsker ikke flere folk, der render rundt og leder efter ulveunger," siger han til Jyllands-Posten.

Det er ikke lykkedes Dagbladet at få kontakt med [Talsperson 1] for at få uddybet, hvilken dokumentation der er for nye ulvehvalpe.

[...]

Ikke overrasket

[Ulveobservatør A] er en af de frivillige ulveobservatører, som har en aftale med Naturhistorisk Museum. Han er med i den gruppe, som har sendt flest observationer til det nationale ulveatlas. Han har ikke fået fotos af de nye ulvehvalpe.

- Men det er ikke overraskende, for det havde jeg heller ikke på dette tidspunkt sidste år. Hvalpene skal være større, før de kommer på tur med forældrene, og så skal de nok komme forbi vores kameraer, hvis de er der, siger [Ulveobservatør A].

[...]

[Ulveobservatør B] er en anden af de frivillige ulveobservatører, som sender fotos til Ulveatlas, og han har omkring 15 kameraer i Stråse-området.

- Det er da lidt underligt, hvis ingen endnu har fået fotos af hvalpene i år, og så får man da sine tvivl, om der er nye hvalpe. Men ulvegraven kan også være flyttet til et nyt sted, og efterhånden som de bevæger sig på en større radius, vil de blive observeret på kameraer, hvis der er nye hvalpe, siger [Ulveobservatør B]."

Efter offentliggørelsen

Den 24. august 2018, kl. 12.29, samme dag som artiklens offentliggørelse, skrev [Talsperson 1] følgende i en mail til Dagbladet Holstebro-Struer, hvori der var indsat et link til den påklagede artikel:

"I oplyser i denne tekst at vi ikke deler observationer med ulve atlas.

Vil I venligst fjerne dette prompte da i ikke har belæg for dette.

Jeg kontakter pressenævnet såfremt i ikke retter det.

Vi ønsker ikke at udtale os til [Journalisten] overhovedet med den måde han behandler folk på. Så han må gerne stoppe med at kime os ned. Vi ønsker ikke at denne tekst bliver citeret nogen steder heller.

På forhånd tak. Forventer hurtig tilbagemelding."

Kl. 13.06 samme dag svarede journalist [Journalisten] følgende:

"Hej [Talsperson 1].

Tak for mail.

Oplysningen om, at Ulveatlas ikke får oplysninger fra [Klager] har jeg fra seniorforsker Peter Sunde fra Bios, AU.

På Ulveatlas liste over indberetninger, ser jeg heller ikke umiddelbart nogen fra [Klager] og gruppens medlemmer.

Hvis du kan dokumentere, at I deler observationer med Ulveatlas retter vi det selvfølgelig. Og herunder at I har delt oplysninger om de observerede ulvehvalpe ved Ulfborg i år.

På forhånd tak.

[Journalisten]

Journalist”

Hertil svarede [Talsperson 1] kl. 14.05 følgende:

”Det er ukorrekt.

Jeg skriver til pressenævnet”

Øvrige oplysninger

På netsiden <https://www.ulveatlas.dk/velkommen/> fremgår blandt andet følgende:

“Velkommen

Naturhistorisk Museum i Aarhus har siden ulvens genindvandring i 2012 overvåget, indsamlet og opbevaret DNA-prøver, fotos, ekskrementer og øjenvidneberetninger af mulige ulveobservationer. Disse er blevet samlet i den nationale ulvedatabase LUPUS, der administreres af Naturhistorisk Museum Aarhus.

Ulveatlas.dk udspringer af den nationale ulvedatabase. Med Ulveatlas.dk ønsker museet at bygge bro mellem forskningen af vilde ulve i Danmark og befolkningen.

[...]”

På <https://www.ulveatlas.dk/observationer/> fremgår under overskriften ”*Seneste indberetninger af ulve*” en liste over indberetninger foretaget i perioden fra den 14. oktober 2012 til den 10. december 2018. På listen, som indeholder flere hundrede indberetninger, fremgår [Klager] to gange:

”[...]

01-08-2017

3 hvalpe Foto 623_46 [Klager] C1 01-08-2017

[...]

27-11-2014

1 Voksen DNA 622_46 [Klager] C1 27-11-2014

[...]”

[Klager]s klage er modtaget i Pressenævnet den 24. august 2018.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

God presseskik

[Klager] har anført, at Dagbladet Holstebro-Struer i denne sag har overtrådt en stribe etiske og moralske regler for god presseskik.

[Klager] har henvist til følgende udsagn i artiklen, som netværket har oplyst, at Dagbladet Holstebro-Struer har afvist at rette:

”Gruppen [Klager] deler ikke observationer af ulve med Naturhistorisk Museum i Aarhus, som står for den nationale ulveovervågning, hvor oplysningerne samles på ulveatlas.dk.”

Klager har anført, at journalisten med udsagnet generaliserer, at [Klager] ikke deler oplysninger, hvilket er faktisk forkert.

I den forbindelse har [Klager] henvist til netsiden <https://www.ulveatlas.dk/observationer/>, hvoraf det fremgår, at [Klager] er nævnt for to C1-observationer. [Klager] har endvidere henvist til, at netværket har en samarbejdsaftale med Statens Naturhistoriske Museum i København, hvoraf det fremgår, at [Klager] stiller rådata frit til rådighed for universiteter og myndigheder igennem Statens Naturhistoriske Museum.

[Klager] har herefter anført, at artiklen er partisk, at den indeholder faktisk forkerte oplysninger, og at den er injurierende i forhold til [Klager]s frivillige arbejde, hvorfor artiklen er skadelig for netværkets arbejde i det offentlige rum. De krænkende påstande blev ikke efterprøvet inden offentliggørelsen, ligesom det ikke fremgår af artiklen, hvor oplysningerne stammer fra.

Til Dagbladet Holstebro-Struers bemærkninger fremsat under sagen har [Klager] indledningsvist oplyst, at de ikke ønskede at kommentere på sagen. Der eksisterer et samarbejde mellem to universiteter, og [Klager] ville ikke risikere at komme med en udtalelse, der kunne skabe problemer for samarbejdet.

[Klager] har herefter anført, at der ikke er fremlagt bevis for, at artiklens udsagn vedrørende [Klager] stammer fra kilden Peter Sunde. Hertil har klager bemærket, at avisen burde have henvendt sig til Peter Sunde for at få oplysningen bekræftet, hvilket Peter Sunde, efter klagers opfattelse, ikke vil, da han, som [Klager], ikke er interesseret i at ødelægge et eksisterende samarbejde mellem to universiteter omkring [Klager]s DNA resultater, som fremgår af netværkets kort. Dette samarbejde har dog ikke offentlighedens interesse.

[Klager] har herefter anført, at det har karakter af afpresning, at avisen alene vil ændre det faktisk forkerte udsagn i artiklen, såfremt klager ”beviser sin uskyld”. Det vil sige, at [Klager] bliver presset til at skulle afgive Dagbladet Holstebro-Struer et svar, hvilket [Klager] gentagne gange har fortalt mediet, at man ikke vil og fortsat ikke ønsker.

Genmæle

[Klager] har henvist til ovenstående synspunkter som begrundelse for netværkets anmodning om genmæle, som i klagen til Pressenævnet af 24. august 2018 blev formuleret som følger:

”Har dags dato forsøgt at få genmæle til dagens artikel i dagbladet i Holstebro skrevet af [Journalisten] og at få dagbladet til at rette dette, dette har de afslået og dette vil jeg gerne klage over.”

2.2 Dagbladet Holstebro-Struers synspunkter*God presseskik*

Dagbladet Holstebro-Struer har afvist, at artiklen er i strid med god presseskik.

Mediet har om forløbet forud for artiklens offentliggørelse oplyst, at journalisten under udarbejdelsen blev opmærksom på, at [Klager] på sin Facebook-side skrev, at de havde fotos af to nye ulveuger – dog i dårlig kvalitet. Den 22. og 23. august 2018 forsøgte journalisten adskillige gange at ringe til [Talsperson 1] og til [Talsperson 2], som er de to talspersoner for [Klager]. Opkaldene har [Talsperson 1] også har bekræftet i klagen med formuleringen ”kimet ned”. I den forbindelse sendte journalisten den 22. august kl. 11.22 og den 23. august kl. 9.11 sms-beskeder til [Talsperson 1], hvor han bad ham ringe og i øvrigt præsenterede sit ærinde. Journalisten fik hverken opringning eller sms som reaktion på sine henvendelser. Formålet med journalistens henvendelser var at få [Talsperson 1]s kommentarer til sagen – herunder om [Klager]s relation til ulveatlas.dk og Naturhistorisk Museum i Aarhus. Med gentagne henvendelser over to dage er det Dagbladet Holstebro-Struers opfattelse, at journalisten indiskutabelt har levet op til vejledningen på side 10 i ”*Guide til presseetiske regler*”, der foreskriver, at den omtalte bør have ”rimelig tid” til at svare og ikke blot modtage ”en telefonbesked lige før publiceringen af en historie”.

Med henvisning til kommunikationen mellem [Klager] og journalist [Journalisten] efter artiklens offentliggørelse har Dagbladet Holstebro-Struer anført, at det er beklageligt, at [Talsperson 1] ikke sendte de oplysninger om [Klager]s observationer og samarbejdsrelationer til [Journalisten], som han har sendt til Pressenævnet. Det kunne have givet mulighed for en dialog om, hvad der er fakta. Dagbladet Holstebro-Struer fastholder imidlertid, at journalisten har givet [Talsperson 1] og [Klager] alle muligheder for at komme til orde både før og efter den påklagede artikels publicering.

For så vidt angår de påklagede oplysningers faktuelle korrekthed har Dagbladet Holstebro-Struer oplyst, at de stammer fra seniorforsker Peter Sunde fra Institut for Bioscience ved Aarhus Universitet, som sammen med Naturhistorisk Museum i Aarhus er udpeget af staten til at stå for den nationale ulveovervågning og samle oplysninger på ulveatlas.dk. Han er dermed den formentlig mest indsigtfulde og troværdige kilde i spørgsmål om ulve og ulveovervågning i Danmark.

Dagbladet Holstebro-Struer har anført, at [Klager] i sin klage bemærkelsesværdigt nok ikke skrev, at [Klager] deler oplysninger med Naturhistorisk Museum i Aarhus. Klager skrev derimod, at ”han [journalisten, *Pressenævnet*] generaliserer at [Klager] ikke deler oplysninger”. Det står ikke i artiklen. Her står alene, at ”*Gruppen [Klager] deler ikke observationer af ulve med Naturhistorisk Museum i Aarhus, som står for den nationale ulveovervågning, hvor oplysningerne samles på ulveatlas.dk*”. Der er altså ikke tale om nogen generalisering af, at [Klager] ikke deler oplysninger generelt, men alene en konstatering af, at man ikke deler oplysninger med Naturhistorisk Museum, som er den officielle overvåger.

Hertil har Dagbladet Holstebro-Struer bemærket, at [Klager] det seneste år ikke er nævnt én eneste gang på den lange liste over ulveobservationer i Danmark, som ses på ulveatlas.dk. Samtidig kan [Klager]s to registrerede observationer holdes op mod, at en anden gruppe af ulveobservatører ([Ulveobservatør A] m.fl.) har omkring 80 observationer blot det seneste år. Endvidere kan man på [Klager]s hjemmeside også se flere omtaler af ulveobservationer det seneste år, som ikke går igen på ulveatlas.dk. Som eksempel herpå har Dagbladet Holstebro-Struer blandt andet henvist til linket, [Link til hjemmeside] som indeholder et opslag offentliggjort den 10. oktober 2017 med tre billeder, hvoraf følgende blandt andet fremgår:

”[Klager] har fulgt de 8 danske ulvehvalpe siden de tog de første skridt op af ulvegravnen. Det er blevet til en stribe billeder og film af hvalpene fra Strå sø koblet. Inde på vores hjemmeside kan i finde en opdateret billede liste, hvor alle fotos ligger i dato rækkefølge. Dette foto og de som vi i dag lægger på hjemmesiden er fra den september og fotograferet på 100 – 300 meters afstand af [Klager].
Dette foto er taget den september 2017 på 300 meters afstand.”

Dagbladet Holstebro-Struer har også henvist til, at Lemvig Folkeblad den 16. februar 2018 omtalte en video fra netsiden [Klagers hjemmeside] med to ulve set i Lemvig-området. Denne video fremgår heller ikke på ulveatlas.dk

På den baggrund har Dagbladet Holstebro-Struer anført, at ovenstående generelt synes at bekræfte, at Peter Sunde har ret, når han som kilde har oplyst, at Naturhistorisk Museum ikke modtager ulveobservationer fra [Klager].

Genmæle

Dagbladet Holstebro-Struer har anført, at [Klager] ikke har anmodet om genmæle, idet [Talsperson 1] i sin mail til avisen af 24. august 2018 alene bad om at få oplysninger fjernet og i samme mail understregede, at han ikke ønsker at tale med artiklens journalist for at give sin opfattelse af sagen, hvilket besværliggør eller umuliggør journalistens bestræbelser på at undersøge, om ”oplysningernes rigtighed er utvivlsom”, som det formuleres i mediansvarslovens § 36, stk. 1, om grundlaget for at afvise en anmodning om genmæle.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Martin Lavesen, Hans Peter Blicher, Ulrik Holmstrup og Marlene Borst Hansen.

Pressenævnet bemærker, at det følger af medieansvarslovens § 34, at *"massemediernes indhold og handlemåde"* skal være i overensstemmelse med god presseskik. Det er således mediet og ikke den enkelte journalist, som er part i Pressenævnets sag.

Nævnet bemærker videre, at det følger af medieansvarslovens § 43, at Pressenævnet træffer afgørelse i sager om, hvorvidt der er sket offentliggørelse i strid med god presseskik, jf. § 34, og hvorvidt et massemedie efter reglerne i lovens kapitel 6 er forpligtet til at offentliggøre et genmæle. Spørgsmål om, hvorvidt der er sket overtrædelse af straffelovens bestemmelser om ærekrænkelser hører under domstolene og falder uden for nævnets kompetence.

God presseskik

[Klager] har klaget over, at der i artiklen *"Ny flok ulvehvalpe set ved Ulfborg"* blev bragt krænkende oplysninger, som var uden kildeangivelse, og som ikke blev efterprøvet i tilstrækkelig grad forud for offentliggørelsen.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det bør kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte, og at kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Angreb og svar bør, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde. Dette gælder i særlig grad krænkende og skadelige udsagn, jf. punkt A.1, A.2, A.3 og A.4.

[Klager] har klaget over følgende udsagn, som efter netværkets opfattelse generaliserer, at [Klager] ikke deler oplysninger:

"Gruppen [Klager] deler ikke observationer af ulve med Naturhistorisk Museum i Aarhus, som står for den nationale ulveovervågning, hvor oplysningerne samles på ulveatlas.dk."

Pressenævnet bemærker indledningsvist, at udsagnet alene ses at vedrøre spørgsmålet om, hvorvidt [Klager] deler observationer med Naturhistorisk Museum i Aarhus og ulveatlas.dk. Udsagnet ses ikke at indeholde generelle betragtninger vedrørende [Klager]s informationsdeling.

Pressenævnet finder, at udsagnet kan være krænkende, skadeligt eller virke agtelsesforringende for [Klager], hvorfor udsagnet skulle efterprøves i tilstrækkelig grad forud for offentliggørelsen, således at [Klager] kunne få muligheden for at besvare beskyldningen i sammenhæng med, at den blev bragt.

Dagbladet Holstebro-Struer har oplyst, at mediets journalist den 22. og 23. august 2018 adskillige gange forsøgte at ringe til [Klager]s talsmænd [Talsperson 1] og [Talsperson 2], ligesom journalisten den 22. august kl. 11.22 og den 23. august kl. 9.11 sendte sms-beskeder til [Talsperson 1], hvor han bad ham ringe og i øvrigt præsenterede sit ærinde. [Klager] har ikke bestridt Dagbladet Holstebro-Struers oplysninger herom.

På den baggrund finder Pressenævnet, at Dagbladet Holstebro-Struer i tilstrækkeligt omfang og i rimelig tid gjorde [Klager] bekendt med kritikpunktet i artiklen, og at [Klager] fik fornøden mulighed for at kommentere artiklens indhold. Nævnet udtaler herefter ikke kritik af Dagbladet Holstebro-Struer for at bringe udsagnet uden [Klager]s kommentarer hertil.

For så vidt angår Dagbladet Holstebro-Struers kildeangivelse bemærker nævnet, at det i afsnittet netop inden det påklagede udsagn tydeligt fremgår, hvem kilden Peter Sunde er, og at han har udtalt sig til artiklen:

”For Peter Sunde, der er seniorforsker ved institut for Bioscience på Aarhus Universitet, er det ikke nogen overraskelse, hvis der er et nyt kuld ulvehvalpe.
- Et ulvepar får normalt hvalpe hvert år, hvis der er føde, og vi har forventet, at der er født et nyt kuld. Vi har dog ikke fået observationer endnu, men det tager vi stille og roligt. Det kan skyldes, at de opholder sig et andet sted i området, hvor der ikke er opsat vildtkameraer, siger Peter Sunde.”

Nævnet finder, at det kunne have fremstået tydeligere, at det påklagede udsagn ligeledes stammer fra kilden Peter Sunde, men nævnet finder ikke tilstrækkeligt grundlag for udtale kritik heraf.

Genmæle

[Klager] har klaget over, at Dagbladet Holstebro-Struer har afvist at bringe et genmæle til artiklen.

Det følger af medieansvarsloven, at en anmodning om genmæle i massemedierne over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom. Et genmæle skal i alt væsentligt være begrænset til de nødvendige faktiske oplysninger, jf. lovens § 36, stk. 1, og § 38, stk. 1.

Det fremgår af sagens oplysninger, at [Talsperson 1] fra [Klager] den 24. august 2018 samme dag, som artiklen blev offentliggjort, skrev til følgende til Dagbladet Holstebro-Struer:

”I oplyser i denne tekst at vi ikke deler observationer med ulve atlas. Vil I venligst fjerne dette prompte da i ikke har belæg for dette. Jeg kontakter pressenævnet såfremt i ikke retter det. Vi ønsker ikke at udtale os til [Journalisten] overhovedet med den måde han behandler folk på. Så han må gerne stoppe med at kime os ned. Vi ønsker ikke at denne tekst bliver citeret nogen steder heller. På forhånd tak. Forventer hurtig tilbagemelding.”

I sit svar til [Talsperson 1] skrev journalist [Journalisten] blandt andet følgende:

”Hvis du kan dokumentere, at I deler observationer med Ulveatlas retter vi det selvfølgelig.”

Pressenævnet finder, at [Klager], ved i sin henvendelse til Dagbladet Holstebro-Struer den 24. august 2018 at afvise al efterfølgende kommunikation med artiklens journalist, gjorde Dagbladet Holstebro-Struer ude af stand til at undersøge, hvorvidt oplysningerne i artiklen var utvivlsomt rigtige, og om der derfor kunne være grundlag for genmæle. Allerede på denne baggrund finder Pressenævnet, at Dagbladet Holstebro-Struer var berettiget til at afvise anmodningen om genmæle. Denne del af klagen afvises uden nærmere behandling.